

Posudek diplomové práce
Osobní zájmena v současné italštině,
kterou předložila **GABRIELA KOTRČOVÁ,**
FF UK, Ústav románských studií.

Gabriela Kotrčová předložila práci, která je svým tématem na první pohled prací tradiční. Přesto jde o originální analýzu současného systému osobních zájmen. Tato analýza je pozoruhodná tím, že diplomantka úspěšně kombinuje dva přístupy: na jedné straně prezentuje „mluvnicové“ schéma osobních zájmen včetně všech normativních komentářů, na straně druhé toto schéma konfrontuje s reálným územ. Obrázek takového použití čerpá z dvou rozsáhlých korpusů psané italštiny (*La Repubblica Corpus* a *CORIS/CODIS*).

Práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. První tvoří přehled klasifikace osobních zájmen, ve druhé jsou prezentována zájmena alokutivní. Ve třetí kapitole, která je podle mě nejzajímavější, ověřuje diplomantka normativní pravidla na zmíněných korpusech. Dochází tak k opravdu zajímavým zjištěním, ke kterým se ještě vrátím. Práci uzavírá italské, české a anglické résumé a bibliografie.

Rád bych se teď vyjádřil k některým - v dobrém slova smyslu - diskutabilním pasážím.

1) Na s. 3 Gabriela Kotrčová říká, že se chce pokusit o schéma zájmen, které pokrývá „...celou škálu funkcí, tj. mají tvary přízvučné i nepřízvučné pro funkci podmětu i předmětu.“ Jak víme a jak je i zřejmé z tabulky (tamtéž), podměťová zájmena jsou - alespoň v současné italštině - pouze přízvučná.

2) Na s. 4 čteme, že „sloveso může stát samostatně bez (...) nebo jiného jmenného tvaru (syntagmatu), (...)“. Znamená to, že jmenný tvar = syntagma? Tradiční definice syntagmatu je jiná.

3) Na s. 7 je zajímavá zmínka o tvaru *te*, který se objevuje ve funkci podmětu (*te sei bravo*). Podle všeho jde o typicky toskánský jev. Zdá se ale, že jeho rozšíření/používání je daleko větší, než je tomu u jiné typicky toskánské konstrukce (*noi si va a cena* aj.).

4) Na s. 12 je příliš zobecněná formulace: „Během jazykového vývoje neměla zájmena *egli, ello, esso, ella, essa, ellino, eglino, essi, elle, elleno, esse* přesné vymezení. Mimo funkci podmětu zastávala ještě funkci předmětu přímého a nepřímého.“ To však neplatí pro všechna tato zájmena. Např. *eglino/elleno* byla ve st. it. jen zájmena podmětná.

5) Na s. 44 zřejmě nedopatřením chybí zmiňovaný „těžko uvěřitelný“ případ.

6) Od s. 45 a dále nacházíme skvělé příklady z korpusů, z nichž je mimo jiné patrné, že tradiční formulace gramatik jsou v mnoha případech neudržitelné - např. nemožnost koordinace zájmena *egli* v **egli e Mario vanno a Roma domani*. Myslím, že kontext, v němž se tato konstrukce objevuje, ukazuje možnosti jiného vysvětlení.

7) Podobně na s. 57 a dále je „pleonastická“ sekvence zájmen typu *a me mi piace* prezentována v mnoha příkladech z korpusů. Gabriela Kotrčová zmiňuje známou Nencioniho interpretaci tohoto jevu, s kterou se ztotožňuje (třebaže výslovně až v závěru na s. 61). Aby ji však diplomantka mohla doložit na vyhledaných příkladech z korpusu, bylo by nejspíš třeba rozšířit kontext, v němž se objevují. I přesto je v některých excerptech tento fenomén jasně vidět (např. kontrastivní tematizace ve větách jako *a me mi piace più la Martina, a lui gli andava meglio Bodrato* aj.; srov. s. 57-58).

Jak je tedy vidět, Gabriela Kotrčová dokázala mimo jiné zpochybnit některé dlouho zavedené „gramatické pravdy“. Věřím, že i na výše uvedené připomínky bude diplomantka schopna přesvědčivě odpovědět. Její diplomová práce je také po formální stránce zcela v pořádku (možná jen to anglické résumé by si zasloužilo menší korekturu), a proto ji vřele doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 14. září 2007

Mgr. Pavel Štichauer, Ph.D.
oponent diplomové práce